

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЇ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В ЗАСУЛЬСЬКІЙ ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Гриньова М.В., Мороз А.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Актуальність дослідження. Соціально-економічні негаразди, що спостерігаються останнім часом у нашій державі, призвели до зниження рівня і якості життя населення та погіршення стану його здоров'я. Серед факторів, що зумовлюють негативні тенденції у стані здоров'я населення, варто виділити постійне погіршення екологічної ситуації. Екологічний вплив на здоров'я настільки великий, що він все більше і більше викликає тривогу і потребує ретельного вивчення та дослідження для збереження здоров'я населення.

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретичних основ екологічного впливу на здоров'я населення в Засульській об'єднаній територіальній громаді.

Виклад основного матеріалу. Людина — це біологічна істота, тому всі природні фактори та умови, у яких вона живе, впливають на її здоров'я.

Турбота про здоров'я населення є одним із показників ставлення держави до людей, але стан справ у цій сфері викликає занепокоєння. Сучасна екологія найбільшою мірою причетна до великої методологічної й світоглядної проблеми, як жити і виживати в умовах виснаження природних ресурсів, забруднення й прогресуючої деградації довкілля

Загальний стан екологічної безпеки є досить напруженим. Техногенний вплив на довкілля, недостатність екологічної експертизи розміщення господарських об'єктів, нестаток фахівців у галузі екологічної безпеки та інші чинники призвели до формування широкопрофільної екологічної небезпеки [4]. Підвищення рівня екологічної безпеки людини, суспільства і природного середовища є складною соціально-економічною проблемою. З позицій антропоцентричного підходу важливим завданням управління екологічною безпекою є забезпечення здоров'я населення на основі ослаблення впливу проявів екологічної небезпеки.

Державна система нормування, показників стану довкілля, що діє в Україні, орієнтована на те, що екологічна регламентація повинна не лише забезпечувати попередження появи захворювань серед населення, але і створювати найбільш комфортні умови життя [2].

Вплив несприятливої екологічної обстановки на здоров'я людини проявляється в основному внаслідок накопичення шкідливих речовин у високих концентраціях у ґрунтах, рослинах і харчових ланцюжках за довгий період, руйнуючи імунну та генетичну системи людини. Аналогічну дію має забруднення поверхневих і підземних вод та вживання питної води, яка не відповідає гігієнічним вимогам.

Автори у [1] стверджують, що приблизно 50% захворювань пов'язані з соціально-економічними умовами і способом життя, 18-25% викликані біологічними і генетичними чинниками, 10-20% визначається станом

довкілля і природно-кліматичними умовами, 10-15% відноситься до недоліків в організації охорони здоров'я. Нині немає можливості досить чітко з кількісними показниками простежити причинно-обумовлений ланцюжок: техногенна дія — захворюваність — смертність. Такі дані накопичуються завдяки впровадженню системи екологічного моніторингу і медико-гігієнічних досліджень.

Невід'ємною умовою є стан визначення екологічної ситуації. Екологічні ситуації відрізняються одна від другої за сукупністю проблем, за умовами формування, за масштабами і формами прояву екологічних чинників. Екологічна ситуація складається з декількох екологічних станів (тобто станів будь-якого об'єкту екологічної системи, і оцінюється комплексною дією показників). Під екологічними об'єктами розуміють як суб'єкти — рослини, тварини, біоценози, людину, так і середовище суб'єктів — екотоп, ландшафт, місто. Для визначення конкретної екологічної ситуації необхідно проаналізувати екологічні показники і характеристики складових досліджуваної території.

Оскільки екологічна небезпека має ймовірнісний характер, достатньо важливим етапом досліджень є вивчення реальних її проявів у конкретному регіоні. Це визначає задачі наступного блоку, які структурно визначаються у наступній послідовності: чинники формування небезпеки — прояви небезпеки — просторова локалізація цих проявів.

В Засульській об'єднаній територіальній громаді (ОТГ) річка Сула має низький рівень екологічного стану. Проблеми забруднення вод річки Сули залежать не тільки від населення, а також від промисловості. Такі міста як Ромни, Лубни, Заводське забруднюють річку шляхом викиду шкідливих речовин. А також неповне фінансування очисних процедур вод Сули, які мають великий вплив на здоров'я населення цього регіону.

За аналізу дослідження[3], які надійшли від суб'єктів регіональної системи моніторингу Полтавської області, розраховуються коефіцієнти забрудненості вод. Протягом 2016 року лабораторією Полтавського регіонального управління водних ресурсів проведено контроль стану вод. Відділом аналітичного контролю Державної екологічної інспекції у Полтавській області були надані результати вимірювання якості поверхневих вод річок області. За коефіцієнтом забрудненості р.Сула є брудною. Головні інгредієнти, що обумовлюють низькі оцінки вод — фосфат-іони, залізо, загальне та марганець.

Також за останній рік, води річки вийшли з берегів у деяких містах і були забруднені спочатку змитими рештками ґрунту і болотною водою, а потім органічними рештками з підтоплених полів, садиб, дворів. Інтенсивні процеси окислення, дефіцит кисню та висока температура призвели до значного погіршення якості води в р. Сула. Тому, для збереження здоров'я населення місцева влада спільно з санітарно-епідеміологічними службами заборонила купання в р. Сула.

Отже, на сьогодні екологічна безпека водних ресурсів розглядається не тільки як суто еколого-соціальна проблема, а й як складова національної безпеки України. Наприкладі Засульської ОТГ, ми спостерігаємо екологічні проблеми, які завдають шкоди і є небезпечними для місцевого населення. Як не прикро, але така ситуація спостерігається по всій Україні. Очевидно, якщо не будуть здійснені певні міри, для покращення екологічного стану водоймищ, то попереду нас чекатиме екологічна катастрофа.

Література

1. Боев В.М. Влияние экологической ситуации на состояние здоровья детей. Экопатология детского возраста М.: РАМН, 1995. С.132-135.
2. Нормы предельно допустимых концентраций вредных примесей в атмосферном воздухе: Каталог (в двух частях). Часть 1. Киев, 1996. 24 с. Часть 2. Киев, 1996. 24 с.
3. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2016 році [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://prod-ecology-portal.kitsoft.kiev.ua/files/docs/Reg.report/Полтавска_регіон%20доп_2016.pdf
4. Шмандий В.М. Управление экологической безопасностью на региональном уровне (теоретические и практические аспекты): дис... доктора техн. наук. : 21.06.01. — Харьков., 2003. — 356 с
5. Шмандий В.М., Харламова Е.В., Ригас Т.Е. Исследование проявлений экологической опасности на региональном уровне. — Научно-практический журнал «Гигиена и санитария», М.: НИИ ЭЧиГОС,- 2015.-№7.- С. 90-92.

РОЗРОБКА ТА ВТІЛЕННЯ У ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ, ЯКІ ЗАХИЩАЮТЬ ОРГАНІЗМ ВІД ДІЇ НЕСПРЯТЛИВИХ ЧИННИКІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

*Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О., Корнєєв О.В.
Українська медична стоматологічна академія, Полтава*

Останнім часом в Україні склалася ситуація, яка визначається як «екологічно небезпечна». Зростання кількості нових хімічних сполук, нейророемоційна напруга, зовнішнє і внутрішнє радіаційне опромінення, рафінованість харчування сучасної людини призводять до активації реакцій вільнорадикального окиснення та виснаження систем антиоксидантного захисту. Надлишкове накопичення продуктів вільнорадикального окиснення призводить до розвитку вторинного імунodefіциту, передчасного старіння організму, зростання онкологічних, алергічних та аутоімунних захворювань.

Останнім часом суттєва увага вчених спрямована на біологічно активні речовини(БАР) ехінацеї пурпурової. Фітосклад цієї рослини унікальний, оскільки містить комплекси полісахаридів, біофлавоноїдів, вітамінів та мікроелементів.

У США, Швеції, Німеччині на основі БАР ехінацеї пурпурової розроблені препарати, які широко представлені у фармакопєях цих країн і використовуються як імунomodуючі засоби для лікування і профілактики вірусних і бактеріальних інфекцій.

Вченими Української медичної стоматологічної академії розроблений перший вітчизняний препарат ехінацеї- «Екстракт ехінацеї водно-спиртової». Промисловий випуск даного препарату відбувається на виробничих потужностях фірм «Євразія», «Лубнифарм».

Доклінічні дослідження показали, що екстракт ехінацеї пурпурової має максимально виражену біологічну активність у комбінації з аскорбіновою кислотою, бета-каротином і біофлавоноїдами. Отримані дані стали підставою для розробки фізіологічно збалансованої комбінації екстракту ехінацеї пурпурової із зазначеними компонентами у вигляді плодово-ягідних соків.